

Spis treści

Część I. Podstawy onkologii

1. Kliniczne podstawy onkologii – <i>Andrzej Stanisławek, Marcin Rzaca</i>	21
1.1. Definicja i podział nowotworów	21
1.2. Charakterystyka etapów kancerogenezy	23
1.3. Metody oceny stopnia zaawansowania procesu nowotworowego	25
1.4. Epidemiologia nowotworów	27
1.4.1. Świat	27
1.4.2. Polska	27
2. System opieki onkologicznej w Polsce	31
2.1. Organizacja opieki onkologicznej w Polsce – <i>Andrzej Stanisławek, Marcin Rzaca, Ewa Łyjak, Izabela Kaptacz, Anna Kaptacz</i>	31
2.1.1. Wstęp	31
2.1.2. Szybka diagnostyka i leczenie onkologiczne	32
2.1.3. Organizacja opieki paliatywnej	35
2.2. Profilaktyka nowotworów i promocja zdrowia w polityce zdrowia publicznego – <i>Renata Domżał-Drzewicka, Marianna Charzyńska-Gula</i>	38
2.2.1. Wstęp	38
2.2.2. Profilaktyka nowotworów w systemie opieki zdrowotnej	41
2.2.3. Badania przesiewowe w profilaktyce nowotworowej	43
2.2.4. Edukacja onkologiczna w profilaktyce i promocji zdrowia	46
3. Diagnostyka onkologiczna	49
3.1. Badania laboratoryjne – <i>Magdalena Lodwich</i>	49
3.1.1. Wybrane badania laboratoryjne przydatne w diagnostyce onkologicznej	51
3.2. Diagnostyka patomorfologiczna – <i>Franciszek Szubstarski</i>	54
3.2.1. Rodzaje i przedmiot badań	54
3.2.2. Główne kryteria morfologiczne oceny procesu nowotworowego	56
3.2.3. Badania immunohistochemiczne	57
3.2.4. Badanie śródoperacyjne	58
3.2.5. Diagnostyka cytologiczna	58

3.2.6.	Ogólne zasady postępowania z materiałem kierowanym do badania histopatologicznego i cytologicznego	60
3.3.	Diagnostyka obrazowa nowotworów – <i>Franciszek Burdan</i>	62
3.3.1.	Wstęp	62
3.3.2.	Charakterystyka podstawowych metod diagnostycznych	62
3.3.3.	Odrębności w ocenie dokumentacji obrazowej u pacjentów leczonych onkologicznie	73
3.4.	Diagnostyka endoskopowa	75
3.4.1.	Diagnostyka endoskopowa przewodu pokarmowego – <i>Cezary Czepło</i> ...	75
3.4.2.	Diagnostyka endoskopowa w obrębie klatki piersiowej – <i>Michał Szczyrek</i>	82
3.5.	Diagnostyka inwazyjna nowotworów – <i>Jacek Mendocha, Andrzej Stanisławek</i> ...	86
3.5.1.	Operacja diagnostyczna (biopsja otwarta)	86
3.5.2.	Biopsja aspiracyjna cienkoigłowa celowana (BACC)	87
3.5.3.	Biopsja gruboigłowa	88
3.5.4.	Biopsja mammotomiczna (wycinająca)	90
3.6.	Medycyna nuklearna – <i>Beata Chrapko, Marcin Pachowicz</i>	91
3.6.1.	Zarys medycyny nuklearnej w onkologii	91
3.6.2.	Promieniotwórczość i ochrona radiologiczna	92
3.6.3.	Ogólne zasady opieki nad pacjentem w medycynie nuklearnej	93
3.6.4.	Techniki badania	95
3.6.5.	Onkologiczna diagnostyka izotopowa w klasycznej medycynie nuklearnej	95
3.6.6.	Badanie układu kostnego	96
3.6.7.	Badanie receptorów somatostatynowych	96
3.6.8.	Scyntygrafia tarczycy i scyntygrafia jodowa	96
3.6.9.	Scyntygrafia guzów adrenergicznych	98
3.6.10.	Diagnostyka onkologiczna z zastosowaniem techniki PET	98
3.6.11.	Terapia izotopowa w onkologii	100
4.	Terapia onkologiczna	103
4.1.	Chirurgiczne leczenie nowotworów – <i>Jacek Mendocha, Andrzej Stanisławek</i> ...	103
4.1.1.	Wstęp	103
4.1.2.	Operacje diagnostyczne	108
4.1.3.	Operacje radykalne	109
4.1.4.	Operacje paliatywne	110
4.1.5.	Operacje wznowy miejscowej i operacje przerzutów	111
4.1.6.	Operacje profilaktyczne	111
4.2.	Radioterapia w leczeniu onkologicznym. Podstawy teleterapii w leczeniu nowotworów złośliwych – <i>Maria Dudek</i>	113
4.2.1.	Rodzaje promieniowania jonizującego	113
4.2.2.	Oddziaływanie promieniowania jonizującego z materią	114
4.2.3.	Kwalifikowanie pacjenta do cyklu naświetlań	115
4.2.4.	Charakterystyka objawów ubocznych teleterapii	117

4.2.5.	Zasady leczenia onkologicznego z wykorzystaniem radioterapii metoda brachyterapii – <i>Dariusz Kieszko</i>	120
4.3.	Chemioterapia w leczeniu onkologicznym – <i>Tomasz Kubiataowski</i>	132
4.3.1.	Terapie celowane w leczeniu chorób nowotworowych	135
4.3.2.	Charakterystyka leków cytostatycznych i objawów ubocznych leczenia	137
4.3.3.	Powikłania chemioterapii	139
4.3.4.	Toksyczność cytostatyków dla personelu medycznego. Uregulowania prawne dotyczące przechowywania, przygotowania i podawania cytostatyków – <i>Marzena Janczaruk</i>	146
5.	Wybrane elementy rehabilitacji medycznej pacjenta leczonego onkologicznie – <i>Piotr Majcher</i>	153
5.1.	Rehabilitacja onkologiczna – zagadnienia ogólne	153
5.2.	Standardy rehabilitacji onkologicznej	155
5.3.	Rehabilitacja onkologiczna początkowa	157
5.4.	Rehabilitacja onkologiczna wczesna i późna	161
5.5.	Leczenie uzdrowiskowe pacjentów leczonych onkologicznie	162
5.6.	Rehabilitacja medyczna pacjentek po leczeniu raka piersi	163
5.7.	Rehabilitacja medyczna pacjentów po leczeniu nowotworów głowy i szyi	165
5.8.	Rehabilitacja pacjentów po amputacji kończyn z przyczyn nowotworowych	166

Część II. Podstawy teoretyczne pielęgniarstwa onkologicznego

6.	Znaczenie pielęgniarstwa onkologicznego	171
6.1.	Rozwój i kierunki rozwoju pielęgniarstwa onkologicznego – <i>Renata Matyjasek, Anna Koper</i>	171
6.2.	Stowarzyszenia działające na rzecz rozwoju pielęgniarstwa onkologicznego – <i>Anna Koper, Ewa Madejewska</i>	178
7.	Problemy pacjentów i ich rodzin w sferze psychicznej – <i>Monika Zięzio, Aleksandra Szepietowska-Ilach</i>	181
7.1.	Choroba nowotworowa jako sytuacja trudna	181
7.2.	Radzenie sobie z sytuacjami trudnymi	182
7.3.	Problemy psychologiczne pacjentów z chorobą nowotworową	184
7.4.	Problemy psychologiczne na etapie diagnozy	184
7.5.	Problemy psychologiczne na etapie leczenia onkologicznego	186
7.6.	Leczenie chirurgiczne	187
7.7.	Chemioterapia	187
7.8.	Radioterapia	188
7.9.	Hormonoterapia	189
7.10.	Problemy psychologiczne po zakończeniu leczenia i w okresie remisji choroby	190

7.11. Problemy psychologiczne przy nawrocie choroby i w fazie terminalnej choroby nowotworowej	191
7.12. Funkcjonowanie rodziny a choroba nowotworowa	192
7.13. Komunikacja terapeutyczna między pielęgniarką a pacjentem	193

Część III. Standardy i procedury w pielęgniarstwie onkologicznym

8. Podstawy teoretyczne standardów i procedur pielęgniarstwach w opiece onkologicznej – <i>Anna Koper, Barbara Ślusarska</i>	199
8.1. Wstęp	199
8.2. Kryteria szczegółowe standardów onkologicznej praktyki pielęgniarstwach	201
8.2.1. Zasoby ludzkie: kwalifikacje, kompetencje	202
8.2.2. Standaryzacja warunków organizacyjnych i technicznych	206
8.2.3. Standaryzacja w zakresie sprzętu i wyposażenia	207
8.2.4. Standaryzacja w opiece środowiskowej	208
8.2.5. Standard onkologicznej praktyki pielęgniarstwach według kryterium procesu	211
9. Ogólne standardy klinicznej i środowiskowej opieki pielęgniarstwach nad pacjentem i jego rodziną	214
9.1. Ogólny standard psychospołecznej opieki pielęgniarstwach nad pacjentem z chorobą nowotworową – <i>Małgorzata Pasek</i>	214
9.2. Standard opieki pielęgniarstwach nad pacjentem leczonym chirurgicznie z przyczyn onkologicznych – <i>Lucyna Ścisło, Elżbieta Walewska</i>	230
9.3. Standard opieki pielęgniarstwach nad pacjentem leczonym chemioterapią – <i>Marzena Janczaruk</i>	259
9.4. Standard opieki pielęgniarstwach nad pacjentem leczonym radioterapią – <i>Zdzisława Szadowska-Szlachetka, Marta Luczyk</i>	275
9.5. Standard środowiskowej opieki pielęgniarstwach nad pacjentem z chorobą nowotworową – <i>Renata Domżał-Drzewicka, Katarzyna Kocka, Barbara Ślusarska</i>	284
9.6. Standard środowiskowej opieki pielęgniarstwach nad rodziną pacjenta leczonego z powodu nowotworu – <i>Katarzyna Kocka, Renata Domżał-Drzewicka, Barbara Ślusarska</i>	298
10. Standardy opieki pielęgniarstwach w wybranych stanach klinicznych	314
10.1. Standard opieki pielęgniarstwach nad pacjentem po torakotomii z powodu raka płuca – <i>Janina Książek</i>	314
10.2. Standard opieki pielęgniarstwach nad pacjentką leczoną chirurgicznie z powodu raka piersi – <i>Marta Luczyk, Zdzisława Szadowska-Szlachetka</i>	328
10.3. Standard opieki pielęgniarstwach nad pacjentką poddawaną rekonstrukcji piersi – <i>Marta Luczyk</i>	339

10.4.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem z wylonioną stomią jelitową w przebiegu chirurgicznego leczenia raka jelita grubego – <i>Dariusz Bazaliński, Monika Binkowska-Bury</i>	349
10.5.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem z rakiem żołądka w trakcie leczenia chirurgicznego – <i>Dariusz Bazaliński, Paweł Wiech</i>	366
10.6.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentką leczoną chirurgicznie w skojarzeniu z radio- i chemioterapią z powodu nowotworu narządu płciowego – <i>Edyta Barnas</i>	380
10.7.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem leczonym chirurgicznie z powodu nowotworu krtani – <i>Marta Luczyk, Grażyna Suska</i>	393
10.8.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem leczonym chirurgicznie z powodu nowotworu nerki – <i>Krystyna Pikor</i>	405
10.9.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem po amputacji kończyny z powodu nowotworu kości – <i>Beata Barańska</i>	418
10.10.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem z glejakiem mózgu leczonym metodami skojarzonymi – <i>Regina Lorencowicz</i>	428
10.11.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem leczonym radioterapią okolicy głowy i szyi – <i>Zdzisława Szadowska-Szlachetka</i>	445
10.12.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem leczonym radioterapią w obrębie jamy brzusznej – <i>Zdzisława Szadowska-Szlachetka, Małgorzata Matczuk</i>	456
11.	Standardy postępowania pielęgniarzkiego w opiece paliatywnej	463
11.1.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem z zespołem kacheksji–anoreksji–astenii – <i>Anna Białoń-Janusz</i>	463
11.2.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem z bólem przewlekłym – <i>Izabela Kaptacz</i>	478
11.3.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem w okresie agonii i umierania – <i>Agnieszka Kwiecińska</i>	492
12.	Wybrane procedury postępowania medycznego w terapii i opiece pielęgniarzkiej nad pacjentami z chorobami onkologicznymi	507
12.1.	Procedura postępowania pielęgniarzkiego wobec pacjenta po laryngektomii całkowitej z wylonioną tracheostomią – <i>Grażyna Suska, Marta Luczyk</i>	507
12.2.	Procedura postępowania pielęgniarzkiego wobec pacjenta z wylonioną urostomią – <i>Anna Trochimiuk</i>	517
12.3.	Procedura postępowania pielęgniarzkiego wobec pacjenta z chirurgicznie założonym dostępem do żywienia dojelitowego – <i>Beata Barańska, Paweł Wiech</i>	526
12.4.	Procedura postępowania pielęgniarzkiego wobec pacjenta żywionego pozajelitowo – <i>Lidia Bartoszevska</i>	544
12.5.	Procedura postępowania pielęgniarzkiego wobec pacjenta po wyznaczeniu leku cytostatycznego – <i>Marta Luczyk, Marzena Janczaruk</i>	554
12.6.	Procedura postępowania pielęgniarzkiego wobec pacjenta z wszczepionym portem dożylnym – <i>Rafał Młynarski</i>	560

12.7. Procedura postępowania pielęgniarstwa wobec pacjenta podczas wykonywania zabiegu brachyterapii śródtkankowej techniką HDR – <i>Lucyna Kotasz</i>	575
12.8. Procedura postępowania pielęgniarstwa wobec pacjenta podczas wykonywania zabiegu brachyterapii HDR do jam ciała i wewnątrzprzewodowej – <i>Lucyna Kotasz</i>	582
12.9. Procedura postępowania pielęgniarstwa wobec pacjenta podczas wykonywania zabiegu brachyterapii kontaktowej metodą HDR – <i>Lucyna Kotasz</i>	591
12.10. Procedura postępowania pielęgniarstwa wobec pacjenta z owrzodzeniem nowotworowym – <i>Dariusz Bazaliński, Paweł Więch</i>	596
Pytania sprawdzające	607
Skorowidz	627